

VLADIMÍR KORDOŠ

Je to umelec, u ktorého ľutujeme, že svoje diela od počiatku väčšinou nedatoval - akoby ich nechcel prezentovať ako finálne diela, ale ony to pritom finálne diela sú. A ak správne vyberáme, zisťujeme, aká originálna bola tvorba Vladimíra Kordoša od samých počiatkov, teda už v čase, keď programovo reagoval na tvorbu rôznych umelcov.

Vladimír Kordoš v čase štúdia na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave bol žiakom profesora Rudolfa Filu, ktorého tvorba vtedy v „nástupe 1961“ znamenala zásadný informelový obrat. Na vysokej škole sa dostal do novovzniknutého ateliéru docenta Václava Ciglera. Ak Fila učil študentov chápať jedinečnosť predmetu, z Prahy prizvaný učiteľ oddelenia skla v architektúre ich viedol k chápaniu relácie medzi objektom a prostredím.

Ako sa vyrovnal s našimi komplikovanými vzťahmi k veľkým dielam minulosti? Tak, že si ich vybral ako tému, že robí, ako keby si ani neuvedomoval, že sú nekonečne nad nami (hrá sa na hlupáka). Zrealizoval napríklad s priateľmi a blízkymi veľmi približne presné - alebo veľmi presne približné - rekonštrukcie slávnych obrazov Velázqueza, Caravaggia, Goyu, Rudolfa Filu, Raffaela alebo Caspara Davida Friedricha, ktoré fotografoval alebo filmoval, a tieto transpozície umeleckého média a doby reaktivizujú zmysel originálu a nútia nás pýtať sa, ako sme na tom s tým, čo (originál) oslavoval (či je to samolúbosť, kamarátstvo tých, čo pijú a jedia za jedným stolom, ženská krása - oblečená či nahá -, možnosť všetko zmeniť, priateľstvo tých, čo zasvätili svoj život hľadaniu krásy a pravdy, alebo roz-

jímanie o nekonečne v podobe nesmiernosti). Inokedy zasa pozval profesionálnu tanečnicu, aby zatancovala v orientálnom kostýme niečo ako tanec Salomé pred Herodesom, a on sám hral úlohu Jána Krstiteľa ponúkajúc divákum huspeninu, ktorá mala tvar jeho (Kordošovej) hlavy: nepôsobilo to len komicky, ale aj krásne a dojemne, aktuálne a nadčasovo, všeobecne a osobne (pokiaľ ide o huspeninu, bola celkom jedlá).

Kto veľa vyskúšal, veľa vie. Podľa psychológa C. G. Junga moderný človek je ten, kto si dobu plne uvedomuje. Jeho protikladom je človek módný, ktorý dobe podlieha. Je Kordoš moderný človek v tomto zmysle? Určite má v sebe niečo, čo ho robí ideálnym sprostredkovateľom medzi penou dní a filozofickejším pohľadom na svet.

Napriek tomu, že jedným z kľúčových slov v umení Vlada Kordoša je pluralita a v jej kontexte predovšetkým problém zmnoženej identity, nefigurovalo Kordošovo meno v prvých diskusiách o postmoderne na Slovensku. Objavilo sa až v 90. rokoch, v momente, keď bola zverejnená zjavná príbuznosť medzi staršou Kordošovou tvorbou zo začiatku 80. rokov a cyklom Historických portrétov americkej postmodernej výtvarníčky Cindy Shermanovej, ktoré vznikli o desať rokov neskôr. Pre domáce prostredie bolo šokujúce objaviť, že použitie výtvarnej stratégie i samotný výsledok tohto procesu (v oboch prípadoch citácia Caravaggiovho obrazu Chorý Bakchus s využitím vlastného tela, prostredníctvom fotografie) mohlo mať svoj akokoľvek nezámerný predobraz na Slovensku.

Bytostne najzeravejšou zložkou umelca počujúceho na Vě Ká je PRIVLASTNENIE. Nie napodobovanie, za čo jeho aktivitu často považujú. Nepoznám vo svojom okolí nikoho, kto by v sebe natoľko cúvol, ako

náš oslávenec. K aktivizácii mu nedostačoval impulz zvnútra, ako je to u umelcov obvyklé, ale musel prísť direktne odoslaný mimo V. K.

V oblasti Lomu nad Rimavicou pod označením umelec rozumejú miestni starousedlíci umelé hnojivo. U Kordoša to bola vždy hra. Hra na hry. Hrana hry. A ako to u sklársky školeného výtvarníka nie je ničím neobvyklým, hrana hry bývala transparentná. Lámala svetlo na multifarebné spektrum osvetlenia. V tomto osvetlení-oslepení vidím Vlada Kordoša nie ani ako výtvarníka, ale ako básnika PRIVLASTŇOVAČA.

Kordošove práce sú vážne i nevážne zároveň. Výrazové prostriedky, ktoré používa, sú tradičné i zvláštne, netypické. Je to všetko ešte výtvarné umenie, alebo už ide o niečo iné? Čo vlastne hľadá Vladimír Kordoš? To, čo každý opravdivý tvorca. Čo najpresnejšie vyjadrenie svojho životného pocitu, osobito vyslovenú a zároveň všeobecne platnú pravdu.

V tvorbe V. Kordoša nájdeme dôkazy akýchsi „ochutnávok“ vo veľmi čistej podobe. Už tým, že tu dominuje interpretačný princíp, ktorý sa pohybuje v hraničnej oblasti medzi výtvarným a divadelným, medzi primárnosťou a komplexnosťou, rukolapnosťou a evokáciou, zhmotňovaním a dematerializáciou. Kordošove pointy dokončujú zhmotnenie myšlienky dokonalým odhmotnením, ba dá sa povedať, až rozhmotnením.

Tak píš o Vladimírovi Kordošovi Jiří Valoch, Radislav Matuščík, Étienne Cornevin, Jozef Fabuš, Jana Geržová, Dezider Tóth, Jiří Hůla a Rudolf Fila.